

TARİH: 15.12.2023

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَيَلُّ لِلْمُطَفِّينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ
يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾
وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا...

İSLAM'DA TİCARET AHLAKI

Cumanız Mübarek Olsun Aziz Kardeşlerim!

Allah Resûlü (s.a.s.) zaman zaman Medine pazarına gider, alışveriş yapar, orada bulunanlar ile sohbet ederdi. Yine bir gün pazar yerinde dolaşırken bir buğday satıcısı dikkatini çekti. Buğday yığımına elini daldırdı. Çuvalın altı üstü gibi olmadığından parmakları ıslandı. Peygamberimiz, satıcıya bu ıslaklığın sebebini sordu. Adam buğdayların yağmurdan ıslandığını söyleyince Resûl-i Ekrem Efendimiz, “Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koyman gerekmez miydi?” buyurdu ve şöyle uyardı; “Bizi aldatan, bizden değildir!”¹

Aziz Müminler!

Dinimiz, helal ve meşru yoldan kazanç temin etmeyi, iş ve ticaret hayatının içinde bulunmayı övmüş; Allah rızasının, kul hakkının ve helal-haram hassasiyetinin gözetilmediği her türlü alışverişi ise yasaklamıştır. Hutbemin başında okuduğum ayetlerde Yüce Rabbimiz; “Eksik ölçüp tartanların vay haline! Onlar, insanlardan ölçerek bir şey aldıklarında tam ölçerler. Kendileri başkalarına vermek için ölçüp tarttıklarında ise haksızlık ederler (eksiltirler).”² buyurmaktadır.

Kardeşlerim!

Ticaret ahlâkının en önemli ilkesi kazancın helal olmasıdır. Müslüman, sadece dünya kârına değil, çok daha önemli olan ahiret yatırımına ağırlık verir ve kazancına haram bulaştırmamaya özen gösterir. Yüce Allah'ın haram kıldığı şeyleri alıp satmaz. Helal olmayan yollardan servet edinmez. Haksız kazançtan, faizden, karaborsacılıktan, kamu malına el uzatmaktan ve vergi kaçırmaktan uzak durur. Tekelci ve fırsatçı bir

anlayışı asla kabul etmez. Kardeşim de kazansın anlayışıyla hareket ederek bencilliği değil, diğerkâmlığı şiar edinir.

Muhterem Müslümanlar!

Ticaret ahlâkının bir diğer ilkesi de doğruluk ve dürüstlüktür. Alışverişte açık sözlü ve şeffaf olmak, yalan, hile ve aldatmadan kaçınmaktır. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.s.); “**Dürüst ve güvenilir tüccar, peygamberler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir.**”³ buyurmuştur. Doğru sözlü ve güvenilir bir insan olmak, mümin olmanın gereğidir. Mümin, helal kazanç uğruna ter dökerken, attığı her adımda ibadet bilinci taşır. İşte bu bilinçle hareket eden ecdadımız “Ahîlik” geleneğini oluşturmuş, çarşı pazarlarda hukuka riayet kadar, ahlâka da uygun davranılmasını temin etmiştir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Peygamberimiz (s.a.s.); “**Bir Müslümanın kusurlu bir malı, kusurunu açıklamadan satması helâl değildir.**”⁴ buyurur. Zira malın kusurunu gizlemek, insanların birbirine olan güvenini ve alışverişin bereketini yok eder. Bunun bilincinde olan bir mümin, kâr elde etmek için her yolu mubah görmez; geçici dünya malına kalıcı ahiret saadetini deşişmez. Başkalarının kaybı ve zararı üzerinden kazanç ve menfaat devşirmez. Aldatıcı reklamlarla, haksız rekabetlerle piyasayı bozmaz.

Kardeşlerim!

Ne yazık ki, hayatımızda helal kazanç duyarlılığının, kanaat, tevazu, dürüstlük ve insaf gibi erdemlerin gün geçtikçe zayıfladığını görmekteyiz. Hırs ve tamah, servete ve mala olan düşkünlük, lüks ve ihtiyaç fazlası tüketim bir çığ gibi büyüyor. Geliniz hep birlikte bu gidişata dur demek için hayatımızı gözden geçirelim. Kazancımızı doğruluk ve samimiyet üzerine inşa edelim. Helale, iyiye ve temiz olana yatırım yapalım. Harama, kötülüğe ve sahteciliğe giden yolları kapatalım. Hak Teâlâ'nın rızası için kazanan ve kazancını hayır yoluna harcayan müminler olalım.

Hollanda Diyanet Vakfı

¹ Müslim, İman, 164; Darimî, Büyü', 10.

² Mutaffifin, 83/1-3.

³ Tirmizî, Büyü',

⁴ İbn Mâce, Ticaret, 45.